

	Godkjent av: Nasjonal Beredskapsleder
	Utarbeidet av: Andreas Nårstad, og Ola Lislien; Norsk Folkehjelp
Prosedyre for avklaring av frivillig innsats i beredskapshendelser med fare for radioaktiv stråling med mannskaper fra Norsk Folkehjelp	Godkjent dato: 03.11.2022

Formål

Denne prosedyren har som formål å støtte nasjonal beredskapsleder (NBL) og beredskapsleder politidistrikt (BLPD) i avklaringer om det skal stilles frivillige mannskaper til disposisjon i beredskapshendelser med fare for at mannskapene utsettes for økt radioaktiv stråling. Denne avklaringen bør som hovedregel fattes så fort som mulig ved utslipp fra radioaktive kilder, og før eventuelle bistandsanmodninger i aktuelle områder.

Bakgrunn

Ved en eventuell atomulykke, kan radioaktive kilder, som støv og partikler, spres med luften og videre tas opp i kroppen når det pustes inn gjennom forurenset luft eller inntas fra mat og drikke forurenset med radioaktive kilder. Ved slike utslipp av en viss mengde radioaktive kilder, og av en viss mengde radioaktiv stråling vil myndighetene kunne anbefale inntak av tabletter inneholdende naturlig jod som et anbefalt tiltak for forebygging av senskader ved inhalasjon eller inntak av radioaktive kilder. I disse tilfellene vil myndighetene sannsynligvis også anbefale befolkningen å holde seg innendørs for å begrense eksponeringen for radioaktiv stråling.

Ved anmodning om bistand av frivillige mannskaper i tilfeller der det er far for økte strålingsdoser skal NBL i samarbeid med BLPD i gjeldende områder vurdere om innsats skal iverksettes av de frivillige mannskapene. I tillegg skal NBL og BLPD gi anbefalinger om konsekvensreducerende tiltak dersom innsats skal iverksettes.

Vurderingsgrunnlag

Følger råd fra myndighetene, dette gjelder også innsatspersonell. Men innsatspersonell som skal inn i det som er definert som warm zone eller hot zone skal ta jodtabletter uansett alder og selv om det ikke er et råd til befolkningen for øvrig.

Det er vanskelig med et eksakt svar på hvor grensen for frivillig innsats vil gå, men ved en hendelse vil det komme føringer fra DSA/myndighetene på opphold innendørs/utendørs. I tillegg er det kun «spesialisert» innsatspersonell som vil gå inn i områder med høye nivåer av stråling, og disse vil være avsperrede. Men alt avhenger av hva som skjer og i hvor stort omfang.

Vurderingsgrunnlaget baseres på strålingsmengde, og myndighetenes antatte helserisiko ved ulike strålingsdoser. Dette påvirkes av mottatt strålingsdose, tid i eksponering og evt. avstand til radioaktive kilder. Tett bekledning, munnbind, øyebeskyttelse og hansker gir beskyttelse mot radioaktivt støv og partikler, og gir lavere risiko for mannskaper.

Konsekvensreducerende tiltak

- Myndighetene anbefaler mannskapene inntak av jodtabletter før eksponering
- Regntøy eller Gore-Tex-uniform med hette kan begrense strålingsdosen (spyles med vann og vaskes i vaskemaskin på vanlig måte) (Regntøy er å foretrekke av den grunn at det er enklere å spyle/vaske)
- FFP2 eller FFP3 munnbind vil beskytte luftveier mot inhalasjon av radioaktivt støv og partikler.
- Tette beskyttelsesbriller (skibriller) vil beskytte slimhinner på øynene.
- Gummihansker på hendene
- Dekk til åpne sår med vanntett plaster
- Skotøy

Hvis mannskaper tror de kan ha vært i nærheten av et område hvor det er frigjort radioaktivt støv/partikler gi følgende anbefaling:

1. Kle av alt tøy (spesielt yttertøy) (unngå å dra dette over hodet)
2. Dusj grundig (spesielt grundig for langt hår og skjegg).
3. Klærne man tar av pakkes i plastposer og plasseres på lang avstand (minst 10 meter) fra der man oppholder seg. Senere måling av radioaktivitet på klærne kan avgjøre hvorvidt man har vært utsatt for radioaktiv stråling av betydning

Rådgivere/kontaktpersoner

Kontaktperson i direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA):

Monica Dobbertin

Tlf.: 91824708

Tlf.: 67162578

E-post: Monica.dobbertin@dsa.no

Kontaktperson i Norsk Folkehjelp administrasjon:

Vakttelefon: 40404405

E-post: beredskap@folkehjelp.no

Henvisninger/kilder:

[Nasjonal faglig retningslinje for håndtering av CBRNE-hendelser med personskade](#)

[DSA.no](http://dsa.no)